

Epidemii din istoria omenirii care au făcut prăpăd

Epidemia de ciumă din 1900 și măsurile luate de autorități

Relatări de la începutul anului 1900 din ziarul local Szatmár-Németi

Scenă cu ciuma în Florența (foto DEAgostini/Getty Images)

PAGINILE 2, 6

Felician Zaci, încă o personalitate născută la Pomi

Felician a văzut lumina zilei la 30 mai 1900 în localitatea Pomi, învecinată cu satul Roșiori, unde s-au născut multe personalități culturale marcante.

PAGINA 3

Târgul de Carte de la Leipzig, anulat din cauza Coronavirusului

Organizatorii au confirmat că ediția din acest an a Târgului de Carte de la Leipzig nu va avea loc. Activitățile erau programate pentru perioada 12-15 martie. Oficiul de Sănătate Publică din Leipzig a hotărât să respecte măsurile impuse de Ministerul Federal al Sănătății și de Ministerul Economiei potrivit cărora trebuie să poată fi garantată posibilitatea urmării contactelor pe care participanții le au în timpul evenimentului. La ediția din acest an erau așteptați 2.500 de exponanți și aproximativ 280.000 de vizitatori. Organizatorii au considerat prea mare riscul. Târgul de carte de la Leipzig a avut în 2019 286.000 de vizitatori.

Coronavirusul din perspectiva unui istoric, Youval Noah Harari

Cunoscutul istoric Youval Noah Harari într-un interviu acordat joi seara la BBC a făcut o paralelă între Coronavirus și Moartea Neagră din Evul Mediu. "Chiar și în Evul Mediu, când nu existau avioane și trenuri, epidemiile precum Moartea Neagră se răspândeau pe toate continentele. Dacă vrem să prevenim răspândirea Coronavirusului nu trebuie să ne întoarcem în Evul Mediu, ci în Epoca de Piatră. Antidotul adevărat este crearea unei colaborări la nivel global mult mai strânse, astfel încât țările să poată să răspândească informațiile mult mai eficient, să învețe din experiența primelor victime, să aibă încredere unele în altele, și - mai mult -, să se ajute reciproc."

Cine este Dana Budeanu, primul critic de modă din România?

PAGINA 8

De vorbă cu dirijorul Mihnea Ignat

PAGINA 5

Cine e violonist e violonist, cine e dirijor e dirijor cam 24 de ore pe zi

Schwarzenegger cere daune de 10 milioane \$ rușilor care au făcut un robot cu înfățișarea lui

O companie rusă a creat un robot cu înfățișarea și vocea lui Arnold Schwarzenegger. Actorul, nemulțumit, a dat în judecată compania rusă acuzând producătorul că nu i-a cerut acordul. Schwarzenegger cere companiei daune în valoare de zece milioane de dolari. El susține că nu este de acord ca fața sa să fie folosită în aceste sco-

puri deoarece astfel de activități îi lezează imaginea. Compania rusă susține că a utilizat înfățișarea lui Schwarzenegger pentru a demonstra că poate să creeze roboți personalizați.

În ciuda scandalului, rușii s-au prezentat cu robotul după chipul lui Schwarzenegger în luna ianuarie la CES Las Vegas.

Ziua Internațională a Femeii, adoptată de ONU în 1977

PAGINA 4

TRANZIT FESZT 2020 umple cu spectacole ultima decadă din martie

PAGINA 4

Gândirea nuanțată antrenează o minte echilibrată

PAGINA 7

ISTORIE

Epidemia de ciumă din 1900 și măsurile luate de autorități

Relatări de la începutul anului 1900 din ziarul local Szatmár-Németi

În paginile săptămânalului *Informația de Duminică* v-am obișnuit deja cu relatări din presa sătmăreană de la începutul secolului 20. Până nu demult am spicuit știri și articole din cotidianul *Szamos*, începem un nou serial cu articole din săptămânalul *Szatmár-Németi*. Un colaborator fidel al acestei publicații a fost Augustin Ferentiu, în anul 1905 ajungând chiar în conducere. Pentru acest număr am extras câteva materiale interesante din *Szatmár-Németi* edițiile din 2 și 9 ianuarie, 1900.

Epidemia de ciumă

Epidemia de ciumă a ajuns și în imediata vecinătate a Europei, mai mult, în ultima vreme ea a apărut și în două extremități ale continentului, lângă Volga și în Portugalia. După ultimele constatări, această maladie contagioasă nu se extinde întotdeauna pas cu pas, ci în condițiile unei circulații rapide a oamenilor, și ea apare sărind distanțe mari. Deci nu este exclus ca ea să apară într-un viitor apropiat sau mai îndepărtat și pe teritoriul Ungariei. Ca epidemia să nu se extindă, se poate obține relativ ușor în cazul ciumei, pentru că ea contaminează în mod exclusiv prin contact direct cu persoanele sau obiectele deja contaminate. Din această cauză ea nu se extinde prea rapid, și în acest fel se permite adoptarea unor măsuri de prevenție din partea autorităților, care pot avea niște rezultate pozitive dacă aceste măsuri se aplică neîntârziat.

Siguranța populației țării și libertatea circulației mărfurilor, adică interesele economiei, sunt foarte importante, și din această cauză este imperios necesar ca eventualele cazuri sau suspiciuni de cazuri de ciumă să fie anunțate imediat autorităților. Noi ne-am asumat această obligație în Convenția de la Veneția din 19 martie (cap. II, art. 1), resp. că informăm toate guvernele participante la această convenție despre apariția unor cazuri de ciumă. Având în vedere cele de mai sus, ministrul de interne a ordonat, ca fiecare caz de ciumă sau suspect de ciumă să fie anunțat imediat la autorități sub amenințarea unor pedepse aspre în caz contrar. Modul anunțului este următorul: oricine care află de cazuri de ciumă sau cazuri de suspect de ciumă, are obligația să anunțe imediat autoritățile verbal, poștal sau telegrafic și anume: la inspectoratele de poliție, la oficiul solgăbirărilor din orașe, iar la sate la autori-

tățile locale de acolo, care sunt obligate să anunțe cazurile respective imediat la oficiul solgăbirărilor.

Inspectoratele de poliție, oficiile solgăbirărilor și autoritățile locale comunale sunt obligate să transmită imediat aceste informații mai departe, și anume: la primăria orașelor cu drept deliberativ, la vicecomiții comitatelor, și concomitent și paralel către ministrul de interne, și anume fără întâziere pe cale telegrafică, chiar și în timp de noapte. Aceste autorități sunt obligate chiar și până la sosirea măsurilor impuse ce către ministru să ia urgent toate măsurile de prevenție pe baza recomandărilor și cu intervenția directă a organelor de specialitate din teritoriu. Probele prelevate de la bolnavii de ciumă sau de la cadavrele persoanelor decedate în urma ciumei nu se vor transmite spre analiză la ministru, ci se va delega de la centru la fața locului câte un specialist în bacteriologie pentru investigările care se impun.

Când începe secolul 20?

Despre această chestiune se poartă discuții largi în presa mondială. Pe baza unor vechi tradiții, Biserica romano-catolică socotește anul 1900 ca făcând parte din secolul 20 și consideră tot anul 1900 ca fiind un an sfânt. Din această cauză, la miezul nopții de Revelion a avut loc în Catedrală o sfântă liturghie mare, săvârșită de episcop cu îngăduirea Sfântului Scaun. Sacramentul Altarului a fost expus la vedere, iar enoriașii au primit Împărtășania în minutul festiv între cele 2 secole. Privind începutul noului secol, împăratul Germaniei s-a alăturat și el concepției papale. Noi însă ținem cont de aritmetică, și pe baza unor calcule simple susținem că secolul 20 va începe la 1 ianuarie 1901. Un secol înseamnă 100 de ani, iar secolul 19 va avea în total 100 de ani, dacă socotim de la începutul lui, adică de la 1 ianuarie 1801, și anul în curs, 1900. Așa cum primul secol a fost complet cu anii între 1-100, iar secolul 2 a început cu anul 101.

Un asasinat misterios

Am mai relatat în ziarul nostru că la începutul săptămânii trecute, muncitorii au găsit un cadavru mai vechi și în descompunere lângă Someș pe la localitatea Vetiș, pe care ei l-au și îngropat pe mal. Aparținătorii însă l-au recunoscut după cizma și cravata purtată pe gospodarul Purjesz Jakob din Socond. Purjesz a dispărut în data de 19. nov. 1896 în orașul nostru după ce a pornit spre casă după ce își termina treburile aici. Acum este sigur că el a fost victima unei tâlhării cu omor, iar făptașii i-au aruncat trupul în Someș care a fost timp de trei ani sub apele râului. Autoritățile au ordonat exhumarea cadavrului care a fost înmormântat apoi în cimitirul rom. cat. S-au demarat niște cercetări ample în acest caz de omor din partea celor competenți.

Sinucidere

Kászonyi Lajos, acest croitor cunoscut din orașul nostru, s-a otrăvit în seara zilei de 23 a lunii trecute cu o vopsea verde. Atât de puternică a fost voința sârmanului de a muri, încât nu a acceptat antidotul de otrăvă recomandat de medic, și a spus să fie lăsat în pace, pentru că a făcut jumătatea drumului către moarte, și vrea chiar să moară. A și murit printre chinuri foarte mari. Îl deplâng doi fii maturi și soția. A fost înmormântat la 26 a lunii trecute.

Calea ferată către Vii

Legea despre calea ferată către Viile Satu Mare, așa cum am citit în Monitorul oficial, a fost promulgată de către Maiestatea Sa Regele, în data de 26 a lunii trecute. Acum nu mai există niciun impediment pentru inaugurarea ei, și sperăm că ea se va construi cel puțin până la podul de fier și va fi predată publicului.

Inaugurare

Sediul nou al Cercului de lectură al industriașilor de pe str. Csokonay (T. Vladimirescu) care a costat cca. 12.000 de forinți, a fost inaugurat în cea de a doua zi de Crăciun și a fost pus la dispoziția publicului mai larg în cadrul unei cine colective și al unei serate de dans. La serată, a fost prezent un public numeros. Serata a început cu cântecele corului industriașilor, după care Kótyay Lajos, președintele Cercului de lectură a invocat trecutul acestui Cerc de lectură, prezentând luptele până când abnegația și spiritul de sacrificiu au făcut posibil ca Cercul să aibă un sediu propriu. Publicul prezent care nu a dorit să danseze, s-a așezat la masă la o cină în comun. La masa festivă, preoții Rác István, dr. Fechtel János și Papp Lajos s-au rugat pentru binecuvântarea lui Dumnezeu pentru Cerc și pentru acest sediu nou. Întrunirea care a ținut către dimineață, a avut un venit de cca. 500 de coroane.

Din însemnările unei femei

După ce prima pereche de oameni a fost alungată din Paradis, cei doi s-au refugiat căutând Edenul, și l-au regăsit reciproc între brațele celuiilalt.

Să nu blestemați pe cei care de dragul unui sărut uită de obligațiile lor: strămoșii noștri au abandonat chiar Paradisul pentru un sărut.

Acum, de noaptea de Revelion, îmi vin în minte lipsurile și păcatele. Îmi întreb conștiința: cum mi-am îndeplinit eu obligațiile ca funcționar, ca femeie și ca soție? La această întrebare nu am un răspuns îndestulător, pentru că... nu sunt măritată.

Bărbații, care guvernează soarta noastră și a lumii, au cam închis toate părțile în fața femeilor, crezând că cel mai bun lucru pentru femei este dacă ele rămân la menirea lor de mamă. Doar omenii din cele mai moderne timpuri au recunoscut egalitatea femeilor în lupta pentru existență. Iar noi am arătat că suntem nu doar mame, dar și tovarășe de viață ale soților noștri în obținerea condițiilor de trai, fundamentele adevăratei civilizații în familie, adevărate susținătoare cu o inimă umanistă față de mizerabili din societate, care însă nu putem fi așa numai dacă suntem niște femei instruite și culte, care sunt capabile nu doar la nașterea copiilor, dar și la educarea acestora.

La o dezbatere recentă, noi am abordat problematica începutului și a sfârșitului, și am acceptat teoria că sufletul își continuă pelerinajul pe acest pământ și după prăpădirea trupului. Dacă sufletul tău va fi un vânt blând de primăvară care trezește mugurii, atunci sufletul meu să fie o violetă pe care tu o trezești la înviere și care îți umple esența sufletului cu mirsul ei.

Szatmár-Németi, ediția din 2 ianuarie, 1900, prima pagină

Ai dreptate când faci asemănare între soarta noastră și între acea pereche de stele, care se perindă în spațiul fără sfârșit, ele căutându-se reciproc, dar care nu ajung niciodată una la cealaltă. (Szatmár-Németi, 2 ianuarie, 1900)

Despre iluminatul electric (editorial)

Odată cu venirea noului an s-au produs schimbări în conducerea uzinei electrice și ar fi timpul ca ea să scape de problema ei cea mai mare: deficitul. Publicul așteaptă mult de la noul șef al electricității și de la responsabilul practic al iluminatului, electromecanicul.

Și de ce nu ar putea produce niște venituri uzina noastră electrică? Dacă privim celelalte uzine electrice din țară vom observa că acestea, fie ele furnizoare pentru fabrici sau pentru orașe, nu lucrează cu deficit, ci produc chiar niște venituri crescând de la an la an. Noul electromecanic a demonstrat deja că este omul unor soluții practice și cu niște experiențe și cunoștințe practice, lucru ce este foarte important.

Încă nu cunoaștem capacitățile noului inginer de electricitate, însă presupunem lucruri pozitive despre el dacă luăm în considerare pe lângă diploma lui și multele referințe bune în urma cărora el a fost ales pe acest post.

Echitate, dreptate, abnegație profesională, bune maniere în contactele cu alții, acestea sunt niște puncte cardinale, lipsa cărora a condus la căderea predecesorului său, iar dacă el va ține cont de acestea poate deveni o persoană respectată în societatea noastră și un om de bază în rezolvarea chestiunilor publice din acest oraș. El a preluat o investiție mare și valoroasă, care însă, ori din lipsă de cunoștințe, ori din lipsă de interes sau din alte motive, a pricinuit orașului pagube mari și neplăceri foarte multe, în ciuda faptului că orașul nostru a făcut această investiție ca să aibă apoi și niște venituri în urma ei, așa cum arată exemplul altor orașe. Știm că consumatorii particulari, prin stabilirea unui tarif pausal pentru iluminat au pricinuit multe pierderi pentru oraș. Însă de la 1 ianuarie a. c. fiecare consumator casnic este contorizat, iar contorul măsoară exact cantitatea curentului consumat. Deci, dacă echitatea se va impune aici, trebuie să constatăm în scurt timp schimbări importante. Pentru că au fost mulți consumatori care pentru un tarif pausal de 40-50 forinți au lăsat aprinse în permanență toate candelabrele, lucru de care ei nu avuseră nevoie, păgubind orașul. Bineînțeles că acestor consumatori nu le convine contorizarea, susținând în permanență că contoarele nu arată corect consumul. Adevărul este că nu cu contoarele au ei probleme ci cu faptul că nu mai au acces la curent în așa fel, cum avuseră mai înainte. Cei care însă consumă rațional, notând zilnic consumul, pot ajunge doar la o singură concluzie: că această schimbare trebuia introdusă de mult. Însă contorizarea generală trebuie să aibă și un alt efect, și anume reducerea tarifului, nesocotind acum prețul con-

torului, pentru că iluminatul electric în sine nu prea costă mai mult nici acum ca cel cu lămpașul de petrol. Iluminatul electric a costat în luna decembrie 1899 patru forinți după câte un bec în bucătărie, sufragerie și eventual și ocazional în alte încăperi, bineînțeles cu un pic de economisire, adică dacă nu au fost aprinse trei becuri odată dacă nu era nevoie. În condiții similare nu este exclus ca acest preț să scadă la 2-3 forinți, mai ales dacă vor fi și mai mulți abonați și dacă iluminatul electric va câștiga în popularitate.

Noi susținem acest lucru și credem că uzina electrică pornește pe o cale bună.

Adunarea consumatorilor de curent electric

Consumatorii curentului electric au ținut o adunare duminică după masa la restaurantul hotelului Korona sub prezidarea lui Kovács Leó, subiectul principal al adunării fiind corectitudinea aplicării sau nu a contoarelor, având în vedere în primul rând apărarea intereselor consumatorilor. Adunarea a constatat că administrația orașului nu este în măsură să stabilească exact obligațiile consumatorilor și nu poate rezolva unele probleme de abuz, și că nu este în interesul echității și al orașului restabilirea sistemului de tarif pausal. Adunarea consideră că este justificat noul sistem cu contoare. În schimb, cei prezenți doresc ca contoarele să fie instalate pe cheltuiala orașului. Și orașul să nu perceapă taxe anuale pe aceste contoare, având în vedere că tocmai administrația orașului a introdus acest nou sistem. Administrația orașului să verifice prin organele ei de specialitate exact dacă aceste contoare măsoară corect consumul. În cazul unor reclamații, contoarele să fie verificate fără întâziere. Și în sfârșit, tarifele să fie scăzute la max. 3 coroane. Având în vedere că, căile ferate de stat primesc curentul la un preț de 2,4 coroane, adică la prețul de cost, este dorit ca și cetățenii, care sunt plătitori de impozite, să aibă acces la curentul electric la un preț cât mai echitabil. În rest, acest serviciu devine rentabil pentru oraș doar atunci, dacă el va fi dorit de către cât mai mulți cetățeni. Adunarea a mai solicitat în comisia de iluminat electric să fie cooptați cei doi profesori de fizică ai celor două gimnazii superioare, și cineva să reprezinte acolo și interesele consumatorilor. Se solicită ca în respectiva comisie să fie și alți membri care se priceap la această chestiune.

Statistică demografică

În anul 1899, la oficiul de stare civilă din Satu Mare, s-au înregistrat 181 de căsătorii, 855 de nașteri și 661 de decese. Față de anul precedent, au avut loc mai multe căsătorii cu un număr de 13, s-au înregistrat cu 90 de nașteri în plus, și au avut loc mai puține decese cu un număr de 74.

(Szatmár-Németi, 9 ianuarie, 1900)
Veres Istvan, Adriana Zaharia

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef

suplimentare - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică
și Sănătate și Frumusețe,
Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15

Satu Mare, cod 440012

Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Felician Zaciuc a fost unul dintre cei mai activi componenți ai grupului de inițiativă al revistei interbelice sătmărene „Afirmarea”, fiind socotit ca unul dintre cei mai valoroși prozatori ai prestigioasei reviste. În activitatea publicistică a fost caracterizat ca un bun cunoscător al psihologiei umane, a celei feminine îndeobște. A colaborat și la publicația „Granița”, cu articole umoristice.

PERSONALITĂȚI

Felician Zaciuc despre vechea denumire a satului Roșiori

Roșiori este unul dintre frumoasele sate de pe valea Someșului. Atestat documentar din anul 1409 astăzi este component al comunei Valea Vinului. Veresmarth este prima denumire cu care a fost atestat și asupra unei forme a acestei denumiri, Veresmort, ne vom opri astăzi. Demersul ne-a fost prilejuit de un articol scris într-un almanah interbelic sătmărean de către un student care avea să devină avocat, Felician Zaciuc.

Nu ne vom opri astăzi asupra personalității sale, vom enumera doar câteva repere din scurta, dar impresionantă sa viață.

Vorbind astăzi despre avocatul Felician Zaciuc am fi înclinați să spunem despre el că a fost unchiul reputatului om de cultură Mircea Zaciuc. Aidoma tatălui acestuia, Adrian (1903-1981, de asemenea avocat), Felician s-a născut în familia învățătorului Gheorghe Zaciuc (1875-1947) și a lui Margit Loy. Ceva mai repede decât Adrian, pentru că Felician a văzut lumina zilei la 30 mai 1900 în localitatea Pomi, învecinată cu satul Roșiori, unde s-au născut multe personalități culturale marcante.

Felician Zaciuc a efectuat o parte din studiile liceale la Carei, iar cele juridice la Oradea.

Încă din 1922 a făcut parte din tineretul intelectual din orașul Satu Mare care dorea înființarea unei societăți de cultură, alături de: dr. Traian Burcuș, Lucian Bretan (candidați de avocat), Petru Micu (funcționar), Teofil Gheverea (șef birou), Petru Șuta (funcționar la Consiliul Agricol) și Cornel Giurău (student în drept). Grupul de inițiativă reușește înființarea Cercului Cultural al Tinerilor Români care îl avea ca președinte pe Gavril Barbul, secretar general pe Felician Zaciuc iar dr. Traian Burcuș era casier.

Începând cu anul 1925 Felician Zaciuc semnează în publicația „Satu Mare”, mai multe articole, în acei ani fiind un apropiat al Partidului Național Român, care în 1926 prin fuziune cu Partidul Țărănesc a devenit Partidul Național Țărănesc.

Începând din 1929 trece la liberalii sătmăreni, devenind redactor responsabil la „Gazeta Sătmăreului”, organul de presă al acestora. A fost unul dintre liderii liberali sătmăreni, alături de Ștefan Benea, Flaviu Șuluțiu sau Emil Țișcă.

S-a căsătorit în anul 1926 cu Cornelia Muth (1900-1983), de asemenea originară dintr-o familie dascălească din Sătmăre, ea fiind fiica învățătorului Ioan Muth, care a predat mai mult de două decenii la Terebești, reușind să facă adevărate minuni cu vârstarele românilor, și ne gândim aici la Aloisie L. Tăutu și Leontin Ghegariu. La începutul anului 1929 și-a deschis cabinet avocațial la Satu Mare, Piața Brătianu (actualmente Piața Libertății) nr. 26. În fruntea „Afirmării”

În perioada interbelică s-a distins între intelectualii români din Satu Mare care doreau cu ardoare scoaterea orașului din anonimat. A fost unul dintre cei mai activi componenți ai grupului de inițiativă al revistei interbelice sătmărene „Afirmarea”, fiind socotit ca unul dintre cei mai valoroși proza-

Imaginea de la „ghipălit” grâul am preluat-o de pe o rețea de socializare unde există un grup de inițiativă, coordonat de dl. Ionel Aniș, care dorește să scoată la lumină pagini din istoria trecutului satului Roșiori

tori ai prestigioasei reviste. În activitatea publicistică a fost caracterizat ca un bun cunoscător al psihologiei umane, a celei feminine îndeobște. A colaborat și la publicația „Granița”, cu articole umoristice.

În plan politic, se pare că, după despărțirea de liberali, s-a apropiat de Grigore Iunian, cel care a fondat în 1932 partidul Radical Țărănesc.

În pribegie la Arad și în final la Oradea

După Dictatul de la Viena, printre mulții funcționari români sătmăreni arestați s-a numărat și Felician Zaciuc, acesta fiind torturat, pentru a destăinui unde este fratele său, avocatul Adrian Zaciuc.

Probabil că după această arestare, s-a refugiat totuși, ajungând la Arad, pentru că avem documente care atestă faptul că era președintele Asociației Refugiaților și Expulzaților din Transilvania de Nord, secția Arad.

După terminarea războiului s-a mutat la Oradea, unde de altfel avea să și decedeze la 29 aprilie 1947. A fost înmormântat în cimitirul Rulikowski din Oradea, lângă mormintele altor membri din familiile Zaciuc și Muth, inclusiv al criticului literar Mircea Zaciuc. Putem concluziona că și Felician Zaciuc, aidoma altor intelectuali a avut o soartă crudă, moartea răpindu-l la o vârstă prea tânără.

O cronică populară

Așa cum am amintit, astăzi ne vom opri asupra unei colaborări a lui la „Almanahul județului Satu Mare” (1926), condus de către Anton Davidescu. Este vorba despre un material dedicat ori-

giniului numelui localității Veresmort, astăzi Roșiori. Acest text, bine scris, demonstrează faptul că Felician Zaciuc a avut și preocupări de culegere a folclorului, a obiceiurilor, datinilor, legendelor din locurile pe unde viața i-a purtat pașii.

Imaginea de la „ghipălit” grâul am preluat-o de pe o rețea de socializare unde există un grup de inițiativă, coordonat de dl. Ionel Aniș, care dorește să scoată la lumină pagini din istoria trecutului satului Roșiori, așa cum și noi ne-am oprit azi asupra vechii denumiri Veresmort.

De mult, de mult, pe vremuri... (cronică populară)

„Pe pământul popii lucrează creștinii-n clacă: - E toamnă frumoasă! Pe câmpia întinsă arătorii voioși... Vesel și duios cântă flăcăi. Peste Someș lucesc turnurile albe ale bisericelor vecinului orașel. Ici-colea se culege porumbul. În zăvănitul culesului încet se naște vorba, povestea, cronică rămasă din tată-n fiu.

Ei, pe vremuri - începe un moșneag, - porumbul creștea pentru altul, noi numa i-l lucrăm. Azi nu mai avem de a ne plânge, suntem slobozi, avem pământul nostru. Nu lucrăm la streini. Hei... ei..., pe vremuri.

-Spune bade Lică îl îndeamnă tineretul și moșul cu plete albe, culegând cucuruzul povestește încet... Feciorii tac... Soarele lucește... Numai zăvănitul pănușeiului s-aude și povestea străbună.

A trăit de mult, de mult în satul nostru un om bogat, nemniș ungar cu numele Veres. Singur singurel era, pe nimeni nu avea, totuși era zgârcit ne mai pomenit. - Dar cum n-avea copii,

Felician Zaciuc, încă o personalitate născută la Pomi

n-avea un strop de iubire pentru nimeni în lume. - Oamenii din acest sat îi erau iobagii lui. Grea a fost iobăgia, băieților, mai grea ca temnița. În temnița mai șezi, mai te-ntinzi și știi că pocăiești păcatele. Dar ce păcate aveau oamenii de atunci, nu mai știu, căci grea pocăieșă au mai avut. Lucrau, ca vitele, trăgeau chiar plugul și în loc de plată, nici că barem o vorbă bună. În satul nostru numai Veres ne-a rămas de nemniș. Doi nemniși s-au mutat în sat mai mare, unde sunt mai mulți oameni, mai multe vite de muncă. Dar bicu ne-a fost și acest unul bătea și pe bunici, și la nimeni nu ne-am putut plânge. Nici nu să știa doar de satul nostru, nici nume nu avea, noi îi ziceam satul lui Veres - alții Iadul românului.

Într-o zi, când munceam din greu la secerat, ne aduce vestea un flăcău,

că Veres e mort! Am lăsat munca de câmp și ne-am adunat la curtea repausului și nu credeam ochilor, că acest om, care era atot-puternicul nostru, să fie atins de soarta omenească. Ne-am rugat pentru el, că multe trebuia să-i ierte Cel de Sus, babele au plâns și l-am îngropat omenește. După înmormântare ne-am adunat, să ne sfătuim, ce să ne facem. Nemniș n-am avut! Să cerem? - nu știam de unde. Odată vine un car, pe el un domn, ni se părea, că e ceva deregător. Ne întrebă ceva ungurește, noi nu știam ce zice. Era supărat foc! Pe urmă moșul Toader îi spune și lui că Veres e mort!

- Veres mort?!? - răspunde și să urcă-n car, mai ne spune ceva și pleacă.

- Ne-am împrăștiat, și așteptam nemnișu nou, căci eram siguri că ne trimite deregătorul.

Într-o zi sosește o scrisoare, Comitatul ne scria că la cererea noastră satul se poreclește de Veresmort. Atunci am înțeles, ce vroia să-ntrerbe deregătorul.

- Așa am rămas apoi, porecliți pe multă vreme: Veresmort... --Acuma ni-l cheamă Roșiori, frumos nume românesc... apoi nici celalt nu era ungureșc.

Nu-i așa flăcăi...

***

Soarele își mai aruncă o privire scurtă spre oamenii muncitori, și dispare dincolo de pădurea satului, - feciorii cântând pe carul cu boi, duc acasă roada pământului, roada muncii cinstite. Colo departe, s-aude un clopoțel al turmei de oi și duiosul cântec de fluer al păstorului... Se-ntunecă de tot... Luna lucește argintiu asupra satului Roșiori și la „desfăcutul de cucuruz”, continuă povestea din moși în strămoși, - Odată a fost, pe vremuri...”

Bibliografie:

Biroul Județean Satu Mare al Arhivelor Naționale, Registre de stat de stare civilă, fond nr 156, inv. 344, localitatea Pomi, reg. 1, p. 557.

Damó Jenő, Ki kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet Lexikonja, Timișoara-Arad, A „Lexika” Kiadóvállalat kiadása, 1931, col. 234.

Koka, Carol C., Un cronicar al Sătmăreului interbelic, ziaristul și scriitorul Baradlai László, în „Eroii Neamului”, Satu Mare, an VIII, nr. 1 (26), martie 2016, pp. 69-73.

Porumbăcean, Claudiu, Câmpean, Viorel, PNL Satu Mare. Tradiție și contemporaneitate, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2011, 10, 60, 210, 213-214. Suci, Coriolan, Dicționar istoric al localităților din Transilvania, vol. II, O-Z, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968, p. 85.

Zaciuc, Felician, De mult, de mult, pe vremuri... (cronică populară), în Almanahul județului Satu Mare. 1926, întocmit de A. Davidescu, redactor la ziarul „Satu Mare”, Satu Mare, Tipografia „Globus”, 1926, pp. 67-68.

Leschian, Vasile, „Afirmarea” Studiu monografic. Indice bibliografic, Baia Mare, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2004, pp. 21-22, 70-71.

„Conștiința Română”, Satu Mare-Lugoj, 1940.

„Satu Mare”, Satu Mare, 1922-1931.

În momentul de față, în 8 martie se sărbătorește Ziua Internațională a Femeii în majoritatea țărilor din lume. Această zi reprezintă pentru mulți un simbol al emancipării femeii, fiind instituită pentru promovarea egalității de șanse și tratament.

Ziua Internațională a Femeii, adoptată de ONU în 1977

An de an, în 8 martie se sărbătorește Ziua Internațională a Femeii. Unii îi spun simplu, Ziua Femeii. La momentul de față cu siguranță majoritatea oamenilor știu că această zi se sărbătorește pentru a comemora realizările sociale, politice și condițiile economice ale femeilor, dar și discriminarea și violența care își face încă simțită prezența în multe zone ale globului pământesc.

Anul acesta se împlinesc 43 de ani din momentul în care, printr-o rezoluție a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite a fost adoptată Ziua Internațională a Femeii. Se întâmpla în 1977.

Deceniu ONU pentru condiția femeii: 1976 – 1985

Potrivit Wikipedia, Ziua femeilor a fost sărbătorită prima oară în 28 februarie 1909 la New York, în amintirea unei greve a unui sindicat al femeilor. Greva a avut loc cu un an înainte, în anul 1908. Conform aceleiași sursei, în august 1910, la Copenhaga, cu ocazia Internaționalei Socialiste, Luise Zietz în calitate de activistă socialistă germană și colega sa, Clara Zetkin, au propus să se sărbătorească o zi internațională a femeii, dar nu au specificat o anumită dată. În anul următor, pe 19 martie 1911, s-a și sărbătorit. Din 1913, de exemplu, rusoaicele sărbătoreau ziua femeii în ultima duminică din februarie. În anul 1917, această zi de duminică, în conformitate cu calendarul pe stil vechi, a coincis cu ziua de 8 martie pe stil nou. Au trecut mai mulți ani și iată că abia după Revoluția din Octombrie, comunistii Alexandra Kollontai și Vladimir Ilici Lenin au declarat 8 martie ca sărbătoare oficială în Uniunea Sovietică, devenind zi nelucrătoare din 1965. Ajungem la următoarea

etapă în instituirea unei zile dedicate femeii, și anume proclamarea, în 1977, de către ONU, a Anului Internațional al Femeilor și declararea perioadei 1976 – 1985 ca Deceniu ONU pentru condiția femeii.

Confuzie între Ziua Femeii și Ziua Mamei

În momentul de față, în 8 martie se sărbătorește Ziua Internațională a Femeii în majoritatea țărilor din lume. Această zi reprezintă pentru mulți un simbol al emancipării femeii, fiind instituită pentru promovarea egalității de șanse și tratament. Cu prilejul Zilei de 8 Martie se oferă daruri și flori reprezentantelor sexului frumos, au loc reuniuni despre afirmarea drepturilor femeilor, siguranța lor, sănătatea. Mai peste tot, obiceiul e ca bărbații să dăruiască flori și mici cadouri femeilor din viața lor, soții, iubite, mama, fiice sau colege de serviciu. Uneori, Ziua

Internațională a Femeii este asociată cu Ziua Mamei, așa se face că în România, dar și la vecinii bulgari, copiii le dăruiesc de 8 Martie flori și daruri mamelor, bunicilor și chiar învățătoarelor sau profesoarelor. În țara noastră, Ziua Mamei a fost declarată sărbătoare publică din anul 2010, fiind sărbătorită în prima duminică din mai. Din 3 martie 2016, tot în România președintele a semnat decretul privind promulgarea Legii pentru declararea zilei de 8 martie – Ziua femeii și 19 noiembrie – Ziua bărbatului.

Anul acesta, la Parlamentul European a fost organizată o conferință specială de către Comisia pentru drepturile femeilor, coferință menită să marcheze Ziua Internațională a Femeii. S-a făcut cu acest prilej un bilanț al progreselor înregistrate de la Declarația de la Beijing cu privire la egalitatea de gen, iar participanții au punctat și subliniat rolul femeilor în economie și în lupta împotriva schimbărilor climatice. **Andrei G.**

În România, Ziua mamei se sărbătorește în prima duminică din luna mai

Așa cum notam în materialul alăturat, în România există și în momentul de față foarte multe persoane care fac o confuzie între Ziua Internațională a Femeii, sărbătorită la 8 Martie, și Ziua mamei, care se sărbătorește în prima duminică din mai. Anul acesta, sărbătorim Ziua mamei duminică, 3 mai.

În a doua duminică din mai e Ziua tatălui

Există așadar o lege care a instituit Ziua mamei și Ziua tatălui, lege publicată în Monitorul Oficial 694 din 15 octombrie 2009. Aceasta prevede instituirea Zilei mamei în prima duminică a lunii mai, respectiv instituirea Zilei tatălui în a doua duminică a aceleiași luni. Până în anul 2009, neavând o Zi a mamei, ci doar Ziua Femeii, de 8 Martie în România se sărbătoreau oarecum și Ziua mamei, fiindu-i extinsă Zilei Internaționale a Femeii aria de semnificații.

În 1914, președintele SUA declară a doua duminică din mai ca sărbătoare în cinstea tuturor mamelor americane

Dacă e să aruncăm o privire în urmă, vom observa că oarecum noi am început să sărbătorim Ziua mamei foarte târziu după alte țări din lume. Sărbătoarea ce comemorează mamele a fost marcată în Statele Unite ale Americii în anul 1872, cu sprijinul public al pacifistei celebre Julia Ward. În 1907, Anna Jarvis din Philadelphia a avut inițiativa de a onora memoria mamei sale, trimițând scrisori instituțiilor statului și propunând să se dedice o zi pe un sărbătoririi mamei. Abia în 1910, statul Virginia recunoaște Ziua Mamei ca sărbătoare oficială. Patru ani mai târziu, președintele american SUA Woodrow Wilson declară a doua duminică din mai ca sărbătoare în cinstea tuturor mamelor americane. Modelul, conform Wikipedia, e preluat după SUA de alte 23 de țări, amintind aici Australia, Ucraina, Singapore, Hong Kong, Mexic, Oman, Pakistan.

În peste 70 de state ale lumii, Ziua mamei e marcată în a doua duminică din mai. Sunt alte țări care au stabilit o altă dată. De exemplu Georgia, care a ales 3 martie, Slovenia – 25 martie, Armenia – 7 aprilie. În prima duminică a lunii mai sărbătorească Ziua mamei alături de România și Ungaria, Portugalia, Lituania, Angola, Spania.

Th. V.

TRANZIT FESZT 2020 umple cu spectacole ultima decadă din martie

Teatrul de Nord Satu Mare a fost de-a lungul anilor prezent în comunitatea teatrală din România prin organizarea unui festival, fie că s-a numit Teatru Imagine, Săptămâna Festivalului Atelier la Satu Mare sau Fără Bariere. În 2017 s-au reluat întâlnirile teatrale la Satu Mare, cu un nume și o imagine nouă: Festivalul Internațional Multicultural de Teatru Tranzit Fest.

Organizat de cele două trupe ale Teatrului de Nord, Mihai Raicu și Harag György, cu sprijinul Primăriei, al Consiliului Local și Consiliului Județean Satu Mare, Festivalul Tranzit Fest are loc în perioada 20 - 29 martie și propune un dialog multicultural substanțial, la nivel teatral și de arte ale spectacolului.

Noutățile ediției din acest an

Peste 50 de evenimente teatrale, literare, muzicale, lansări de carte și expoziții vor avea loc, timp de 10 zile, la Teatrul de Nord, pe scenele Casei de

Teatrul Național Târgu Mureș, Navigatorul, foto Cristina Ganj

Cultură a Sindicatelor și a Centrului Cultural „G.M. Zamfirescu”, în Red Hat Yard și Grandstand (cafeneaua teatrului).

Teatrele și companiile invitate: Teatrul Municipal Baia Mare; Teatrul Ta-

măsi Aron Sfântu Gheorghe; Teatrul Cultural „G.M. Zamfirescu”, în Red Hat Yard și Grandstand (cafeneaua teatrului); ZUG.zone Cluj-Napoca; Teatrul Váci Dunakanyar și Bartók Kamaraszínház din Ungaria; Teatrul Nowy

Proxima din Cracovia, Polonia; Centrul de Artă Teatrală din Nijni Novgorod, Federația Rusă; Yorick Stúdió Târgu-Mureș; Teatrul Bethlen Téri Színház și Teatrul Manna din Budapesta, Ungaria; Centrul de Teatru Educațional Replika, București; Teatrul Național Cluj-Napoca; Tangaj Collective, București; Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania Tompa Miklós; Compania András Lóránt, Târgu-Mureș; Four Attitude Explorer, București; Teatrul Clasic „Ioan Slavici” Arad; Compania „Ekin Tunçeli” din Istanbul, Turcia; Teatrul Național Csokonai din Debrecen; Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Liviu Rebreanu”; Teatrul „Andrei Mureșanu”, Sfântu Gheorghe; AnimaArt Cluj-Napoca; Teatrul de Păpuși Puck, Cluj-Napoca; Teatrul Ariel Târgu-Mureș.

Spectacole semnate de: Bocsárdi László, Kokan Mladenović, Alexandru Dabija, Nikita Betehtin, Bérczes László, Norbert Boda, Palocsay Kisó Kata, Yaroslav Fedorishin, Mirek Kaczmarek, Catinca Drăgănescu, Sebestyén Ába, Csábi Anna, Radu Apostol, Ada Milea, Simona Deaconescu, Radu Afrim, András Lóránt, Filip Ristovski, Ștefan Lu-

pu, Keresztes Attila, Ilia Bociarnikovs, Theodor-Cristian Popescu, Cristi Juncu etc.

În foaierea teatrului va fi amenajată o expoziție de carte cu vânzare, din colecțiile editate de Fundația Culturală „Camil Petrescu” și revista „Teatru azi”. În parteneriat cu Radio România și Teatrul Național Radiofonic (TNR), Tranzit Fest Satu Mare inaugurează o secțiune intitulată Teatru pe mobil. În timpul festivalului, în cafeneaua teatrului stă la dispoziție un spațiu special amenajat pentru audiții individuale, cu o selecție de 12 producții concepute pentru ascultare la căști, cu precădere teatru scurt, dar și spectacole sonore care se încadrează în limita a 60 de minute.

Două ni se par punctele de forță ale acestei ediții: aplecarea spre școala de teatru din Târgu Mureș și redescoperirea creației lui Vasile Alecsandri, unul din cei care au definit dramaturgia românească, desigur sub influența modelelor franceze de dramă eroică și comedie. „Opera de trei parale” în regia lui Bocsardi Laszlo pare de asemenea un spectacol care nu trebuie ratat.

“Dirijatul de orchestră e o specializare în care experiența este foarte importantă. Poate mult mai importantă decât a sta și învăța. În același timp, lucrul cu oamenii, psihologia oamenilor, ceea ce mulți numesc carisma unui dirijor, este de fapt o inteligență emoțională pe care nimeni nu ți-o predă, nu îți dă indicii, nu te învață absolut nimic”

INTERVIU

Dirijorul Mihnea Ignat: viața noastră profesională se confundă cu cea personală

Munca este de zece ori mai importantă decât talentul, ne-a mărturisit recent unul dintre cei mai tineri dirijori din România

Recent, pe scena Filarmonicii de Stat Dinu Lipatti din Satu Mare a evoluat unul dintre reprezentanții cei mai de seamă ai noii generații de dirijori români – Mihnea Ignat.

Colaborator frecvent al orchestrelor filarmonicilor din Cluj, Iași, Timișoara, Bacău, Craiova, Ploiești și Satu Mare, Mihnea Ignat a acompaniat soliști de renume internațional, amintind aici doar câteva nume mari: John O’Conor, Jerome Lowenthal, Ning Feng, Liviu Prunaru, Ștefan Ignat, Alexandru Tomescu sau Cristina Anghelescu.

În vizita sa la Satu Mare am avut prilejul de a sta puțin de vorbă despre multe lucruri interesante care, piesă cu piesă, formează un întreg, un om, un muzician, mai ales că muzicienii, fără doar și poate, au asigurată evadarea din cotidian, din stres.

- Invitându-te să te prezinți, pui o barieră între om și dirijor, Mihnea?

- În cazul nostru, al muzicienilor, meseria este foarte aproape de ceea ce ne-am dorit să facem în viață și se confundă oarecum cu viața personală. Cine e violonist e violonist, cine e dirijor e dirijor cam 24 de ore pe zi. Nu este tocmai ușor pentru familie, dar în rest, dacă mai rămâne ceva timp, sunt un om normal, ca toți oamenii, mă bucur de lucrurile frumoase și încerc să îmi fac treaba cât mai bine și mai profesionist.

- Ai la îndemână și un atu. Se spune că muzica ne scapă de stres.

-Asta e adevărat. Eu de foarte multe ori pun problema astfel: noi suntem fericiți pentru că în momentul spectacolelor, concertelor sau repetițiilor trăim absolut prezentul. Asta ne ajută enorm de mult. Reușești să îți oprești mintea să nu se mai gândească la ce a fost sau ce e de făcut, să nu își mai facă planuri sau să se gândească dacă ar fi făcut ceva diferit cum ar fi fost. Trăim efectiv prezentul, iar acesta este un mare avantaj al nostru. De aici vine și evadarea din stresul cotidian.

- Mihnea, în momentul de față ești unul dintre reprezentanții cei mai de seamă ai noii generații de dirijori români. Cum a fost drumul până aici?

- Pot să spun că este foarte importantă munca, tenacitatea și seriozitatea pe tot acest drum. Sigur că talentul e important, dar cred că munca este de zece ori mai importantă. Dacă vrei să ajungi aici trebuie să fii convins că vrei să faci asta, să fii tenace, să nu renunți pentru că este o meserie foarte grea și în care nu de cele mai multe ori, ci toate alegerile sunt subiective. Adică vorbesc pur și simplu acum despre faptul că ești programat de cineva ca dirijor sau solist, decizia e în mâna unei singure persoane, în general conducătorul instituției de cultură, fie filarmonică sau operă, asta e perste tot în lume. Și vorbim de o decizie subiectivă. De multe ori ea poate să fie nedreaptă sau poate

Concertul dirijat în luna februarie la Filarmonica Dinu Lipatti

poți să ai noroc și să întâlnești un om cu care să colaborezi foarte bine, pe aceeași lungime de undă, iar atunci lucrurile devin mai simple. Dar meseria de dirijor nu este una ușoară, iar să reușești să îți deschizi ușile e foarte greu, dar nu imposibil.

- Unde ai studiat?

- Am studiat pianul din clasa I până în clasa aXII-a la Liceul de Artă din Craiova, după care Compoziție și Dirijat Orchestră la Universitatea Națională de Muzică din București. Imediat

după licență am urmat cursurile de master în Stilistica Dirijorală ale aceleiași universități. Dacă o spun cu mintea de acum, uitându-mă înapoi 15 ani, aș fi vrut să fie mai greu la facultate, aș fi vrut să ieșim cumva mai bine pregătiți de pe băncile școlii decât am ieșit. Dirijatul de orchestră e o specializare în care experiența este foarte importantă. Poate mult mai importantă decât a sta și învăța. În același timp, lucrul cu oamenii, psihologia oamenilor, ceea ce mulți numesc carisma unui dirijor, este de fapt o inteligență emoțională pe care nimeni nu ți-o predă, nu îți dă

indicii, nu te învață absolut nimic. Și te trezești la 25 – 26 de ani, când termini facultatea, în fața unei orchestre profesionale, în fața unor oameni care probabil au cântat piesa de 100 de ori până să o dirijezi tu, probabil pentru prima dată, și atunci nu ai uneltele necesare ca să interacționezi bine cu oamenii. Doar dacă ai tu ca persoană un talent înăscut, o inteligență emoțională bine dezvoltată... Sigur că pregătirea profesională este foarte importantă, dar și lucrul cu oamenii, cum să îi citești. De exemplu, oamenii de aici, din Satu Mare, sunt diferiți față de cei

din Cluj, București, Spania sau Italia, sudul Italiei, nordul Italiei sau sudul Spaniei și așa mai departe. Aceste detalii, diferențele dintre oameni, tu ca dirijor trebuie să le sesizezi într-o fracțiune de secundă, iar în altă fracțiune de secundă să iei cea mai bună decizie.

- Îți amintești de primul contact cu orchestra?

- Da. Primul contact cu orchestra a fost greu. Ai impresia că îți scapă totul de sub control, că nu mai știi nimic. În cadrul orchestrei sunt persoane exigente. Toți muzicienii sunt exigenți și e normal să fie. Persoana care vine în fața lor, dirijorul, e un conducător de fapt și ei așteaptă să fie îndrumați. Iar în momentul în care dirijorul nu face asta, apar probleme de comunicare, de sincronizare, probleme tehnice.

- Ca dirijor invitat e și mai greu, timpul de repetiții e redus...

- Exact, una e să lucrezi ca dirijor invitat și alta e să lucrezi ca dirijor permanent. Ai alte obiective pe termen lung. Dirijorul permanent poate gândi măsuri pentru a crește orchestra, cum să îmbunătățească sunetul orchestrei, pe când dirijorul invitat nu are cum face asta. Are ca obiectiv spectacolul din data stabilită și atât, nu obiective pe termen lung cu orchestra respectivă.

- Ți-ai dorit de mic copil să fii dirijor?

- Mi-aduc aminte că aveam 15 sau 16 ani când am luat decizia asta. Atunci am dirijat pentru prima dată. Aveam la liceu în Craiova un profesor de cor foarte bun și la un moment dat l-am rugat să mă lase să dirijez o piesă simplă. A fost foarte receptiv. Atunci s-a produs scânteia. Au urmat apoi concerte publice cu corul liceului, dirijate de mine la 16 – 17 ani, iar primul concert dirijat de mine a avut loc în 2003, cu orchestra, prin anul trei sau patru de facultate.

- Ai avut modele?

- La început da, am avut, dar am renunțat la ele pentru că mi-am dat seama că acest drum este unul foarte personal, trebuie să te descoperi pe tine însuși. E un proces de cunoaștere de sine și de îmbunătățire, avans personal. Pe scenă facem muzică așa cum suntem ca oameni, pe scenă nu poți fi altfel decât ești tu însuși.

- În încheiere, te invit să ne spui care sunt obiectivele tale pe termen lung?

- Nu am o țintă foarte clară pe termen lung. Îmi doresc să fiu cât mai bine pregătit în fața orchestrei, să reușim să facem cât mai multă muzică bună cu orchestra și soliștii cu care colaborez. Se poate face muzică bună și la Berlin, dar și la Cluj, la București sau Satu Mare. Nu e neapărat să fii la Londra sau Paris. E un alt nivel în lumea muzicii, cu toții ne dorim să ajungem acolo, și eu îmi doresc, recunosc, dar nu e o țintă fără de care nu pot trăi.

A consemnat Ioana Vladimirescu

Pe măsură ce revoluția tehnologică și industrială a permis călătoriile rapide de la un capăt la altul al lumii, propagarea bolilor a intrat într-o nouă eră. Ca atare, evoluția umană este însoțită în permanență de maladii necruțătoare. În decursul istoriei zeci de epidemii au cauzat moartea mai multora decât toate războaiele lalolaltă.

Cele mai mari epidemii din istoria omenirii care au decimat populația

O boală contagioasă poate fi declarată epidemie atunci când afectează un număr foarte mare de oameni care formează o populație dintr-o zonă geografică restrânsă. Când numărul persoanelor afectate crește proporțional cu mărirea ariei de acțiune, vorbim despre o pandemie.

Omenirea a devenit mai expusă atacurilor microbiene odată cu domesticirea animalelor, care sunt, la rândul lor, purtătoare de boli transmisibile. Prin depozitarea hranei au fost atrase în spațiul uman și specii de rozătoare purtătoare de boli. Ca atare, progresul susținut al rasei umane a adus cu sine și mari neajunsuri. Însă lucrurile nu se sfârșesc aici. Oamenii au început să creeze baraje și lacuri artificiale în apropierea comunităților. Apa stătută, un mediu prielnic pentru microbi, a atras și țânțarii, care s-au transformat repede în vectori perseverenți de maladii. Pe măsură ce revoluția tehnologică și industrială a permis călătoriile rapide de la un capăt la altul al lumii, propagarea bolilor a intrat într-o nouă eră. Ca atare, evoluția umană este însoțită în permanență de maladii necruțătoare. În decursul istoriei zeci de epidemii au cauzat moartea mai multora decât toate războaiele lalolaltă. În cele ce urmează, vă prezentăm doar câteva dintre acestea, care au ucis sute sau orașe întregi.

Ciuma sau Moartea Neagră

Familii întregi aflate pe patul de moarte, închise în propria casă, regi și țărani puși pe același loc în fața morții... Când vine vorba despre epidemii, puține inspiră mai multă groază decât Moartea Neagră. Considerată a fi prima pandemie adevărată, moartea neagră a ucis jumătate din populația Europei din anul 1348, ajungând până în China și India. "Marea moarte" a urmat căile războiului și căile comerciale, decimând orașe întregi și alterând permanent structurile politice, comerciale sau sociale.

Multă vreme s-a crezut că moartea neagră este transmisă prin intermediul șobolanilor purtători de paraziți, sau pe calea aerului. Studiile recente par să conteste acest lucru. Unii cercetători susțin că înfricoșătoarea moarte neagră nu era altceva decât manifestarea unui virus hemoragic, similar cu ebola, care se manifestă prin pierderi masive de sânge. Dar se pare că ciuma este încă printre noi. Căuzată de bacteria *Yersinia pestis*, boala poate constitui în continuare o amenințare în zonele foarte sărace, infestate de șoareci și de șobolani. Medicina modernă poate trata cu ușurință această afecțiune, chiar din primele stadii. Simptomele bolii sunt: glande inflamate, febră, tuse, respirație anevoioasă și, în majoritatea cazurilor, eliminarea sângelui pe cale orală.

Ciuma a făcut ravagii și în jurul anului 1720.

Malaria

Mențiuni despre impactul devastator al malariei asupra omenirii datează de mai bine de 4.000 de ani, datorită învățătorilor greci care au lăsat mărturie scrisă despre această boală. Textele medicale indiene și chinezești foarte vechi vorbesc despre transmiterea malariei de către țânțari. Încă de pe atunci, oamenii învățați au făcut conexiuni importante între malarie și apele stătute în care se înmulțeau țânțarii.

Malaria este cauzată de patru specii de microbi *Plasmodium*, prezenți la alte

Din secolul XIX până în prezent au avut loc șase epidemii de holeră care au răpus milioane de vieți omenesci

doă specii: țânțarii și oamenii. Atunci când țânțarii infectați se hrănesc cu sânge uman, aceștia transmit microbi. Odată aflați în sânge, aceștia cresc în interiorul celulelor roșii, distrugându-le pe parcursul procesului. Simptomele includ febră, frisoane, transpirație excesivă, dureri musculare și de cap. Manifestările bolii pot fi medii sau pot conduce la deces.

În 1906, Statele Unite ale Americii a angajat peste 26.000 de muncitori pentru a construi Canalul Panama. Dintre aceștia, mai mult de 21.000 au fost spitalizați în urma contactării malariei. Soldații au fost printre cei mai afectați de boală. În timpul războiului civil american, peste 1.316.000 de bărbați au contactat virusul, dintre care 10.000 au murit. În timpul primului război mondial, malaria a imobilizat forțele britanice, franceze și germane timp de trei ani. Aproape 60.000 de soldați au murit de malarie în Africa și Sudul Pacificului în timpul celui de-al doilea război mondial.

În ciuda eforturilor extraordinare de eradicare a acestei boli, malaria continuă să pună probleme mai ales în regiunea sub-sahariană africană. Anual, între 350 și 500 de milioane de cazuri au loc în această regiune. Dintre acestea, un milion se sfârșesc prin deces.

Variola

La începutul anilor 1500, înainte de descoperirea lor de către europeni,mericile aveau o populație estimată la 100 de milioane de nativi indieni. În secolele următoare, epidemiile au micșorat drastic numărul acestora, reducându-l la un număr cuprins între 5 și 10 milioane. Incașii sau aztecii au construit orașe impunătoare, însă nu au avut la dispoziție îndeajuns de mult timp pentru a locui pe o perioadă îndelungată în comunități, astfel încât sistemul lor imunitar nu era la fel de pregătit să lupte cu boala ca și al europenilor.

Europenii, pe lângă prăpădul material pe care l-au săvârșit, au adus cu ei un blestem mult mai mare: moartea invizibilă. Populațiile băștinașe au fost victime ușoare bolilor aduse de europeni, care dezvoltaseră deja imunitate. Printre cele mai groaznice maladii dezlănțuite în Lu-

mea Nouă s-a numărat și variola.

Virusul variolei a început să afecteze oamenii cu mii de ani în urmă. Simptomele sale sunt febra ridicată, mâncărimi și erupții la nivelul corpului. Boala se răspândește prin contact direct cu persoana infectată sau prin aer, în spațiu închis.

În ciuda descoperirii vaccinului, în 1796, epidemiile de variolă au continuat să amenințe populația globului. În 1967, virusul a ucis două milioane de oameni și a afectat mai multe milioane în întreaga lume. În același an, Organizația de Sănătate Mondială a pornit o campanie de eradicare a virusului, prin vaccinarea maselor. În consecință, 1977 a fost ultimul an în care au mai fost semnalate cazuri de variolă. Virusul există în prezent numai în laborator.

Gripa din 1918

În 1918, întregul mapamond s-a bucurat de finalul primului război mondial. Numărul celor morți în război ajungea la 37 de milioane. Soldații supraviețuitori nu își doreau decât să ajungă cât mai repede acasă, la familiile lor. Însă fericirea revederii a fost zdrobită de o boală necruțătoare. Unii i-au zis gripă spaniolă, în vreme ce alții au întipărit-o în memorie drept "Gripă din 1918", care a provocat 20 de milioane de victime în numai câteva luni. Timp de un an, gripa și-a urmat cursul, transformându-se într-o unealtă mondială a morții. La nivel global, numărul victimelor s-a ridicat la o cifră astronomică: între 50 și 100 de milioane de oameni. Din cauza numărului mare de persoane decedate și a ariei întinse afectate, mulți consideră gripa din 1918 ca fiind cea mai mare pandemie din istoria omenirii.

Chiar dacă gripa este tratabilă în prezent, virusul care a provocat ravagiile în acel an era diferit. Era vorba de virusul aviar H1N1. A fost denumită ulterior gripă spaniolă după ce boala a făcut în Spania nu mai puțin de 8 milioane de victime. Deși această formă a bolii era cu mult mai periculoasă decât o gripă obișnuită, simptomele erau asemănătoare: febră, greață, dureri și diaree. Unii pacienți prezentau și pete negre pe obraji.

Pe măsură ce plămâni se umpleau cu lichid, victimele rămăneau fără oxigen. În decursul unui an, virusul a suferit o mutație, transformându-se într-o formă mai puțin periculoasă.

Tuberculoza

Tuberculoza este boala care a supraviețuit cel mai mult timp din istoria omenirii. Ea nu s-a manifestat într-un episod singular sau sub formă unei epidemii. Rădăcinile tuberculozei sunt atât de bine înfipte, încât mărturiile ale ravagiilor pe care le-a provocat se află atât în străvechi documente scrise, cât și în ADN-ul mușilor egipteni. Căuzată de bacteria *Mycobacterium tuberculosis*, boala este extrem de periculoasă, deoarece se transmite pe calea aerului. Țintele bacteriei sunt plămâni, iar boala se manifestă prin dureri în piept, slăbiciune, pierdere în greutate, febră, transpirație nocturnă și tușe cu sânge. În anumite cazuri, bacteria poate afecta creierul și rinichii. Începând cu anii 1600, epidemia de tuberculoză, cunoscută sub denumirea de Marea Ciură Albă, a devastat populația europeană timp de aproximativ 200 de ani, ucigând fiecare al șaptelea purtător. Mai târziu, tuberculoza a devenit o problemă constantă în cadrul coloniilor din America. Chiar și spre sfârșitul secolului XIX, 10% din totalul deceselor erau cauzate de tuberculoză - se arată într-un material publicat de decopra.ro.

În 1944, medicii au dezvoltat un antibiotic împotriva microbului, denumit streptomycină. Rezultatele nu au întârziat să apară, totuși tuberculoza continuă să infecteze 8 milioane de oameni, dintre care 2 milioane îi cad victime anual.

Holera

Locuitorii Indiei sunt veterani în ceea ce privește lupta cu holera, însă abia în secolul XIX restul lumii a avut ocazia să vadă cu ce monstru se lupta populația indiană. În această perioadă, când comerțul și turismul au cunoscut o înflorire fără precedent, virusul a avut ocazia unică de a călători fără pașaport peste granițe, către China, Japonia, Africa de Nord, Orientul Mijlociu și Europa. Din secolul XIX până în prezent au avut loc șase epidemii de holeră care au răpus milioane de vieți omenesci.

Holera este cauzată de o bacterie intestinală denumită *Vibrio cholerae*. De regulă, manifestarea bolii nu este foarte violentă. Doar cinci procente dintre cei care contactează boala manifestă simptome severe de vomă, diaree și crampe musculare la nivelul picioarelor, stări care duc către o deshidratare rapidă ce se încheie cu intrarea într-o stare de șoc. Majoritatea sistemelor imunitare sunt în stare să facă față infecției cu holeră. Bacteria se poate transmite prin contact fizic apropiat, însă forma uzuală de transmitere a bacteriei este prin intermediul hranei și al apei.

Comercianții au fost cei care au adus holera în majoritatea orașelor europene în timpul revoluției industriale de la începutul anilor 1800. Inițial, s-a crezut că aerul poluat este cauza acestei boli, însă când sistemele sanitare și de canalizare s-au îmbunătățit, s-a observat aproape instant o scădere însemnată a numărului de îmbolnăviri. În decadele următoare holera a dispărut, însă, în anul 1961 un nou tip de holeră își făcea apariția în Indonezia și se răspândește în întreaga lume. Tăcuta pandemie continuă și în prezent. În 1991, 300.000 de oameni s-au îmbolnăvit de holeră, iar dintre aceștia 4 000 au decedat.

SIDA

Apariția SIDA în anii '80 a dus la iz-

bucnirea unei pandemii care a făcut peste 25 de milioane de victime din 1981 până în prezent. Conform statisticilor recente, în jur de 33,3 milioane de oameni sunt identificați ca purtători ai virusului HIV. Dintre aceștia, numai în anul 2007 au decedat 2,1 milioane. SIDA (AIDS - acquired immune deficiency syndrome) este cauzată de către virusul uman imunodeficient (human immunodeficiency virus - HIV). Se răspândește prin contactul cu sânge infectat, spermă sau alte fluide corporale și atacă direct sistemul imunitar uman. Odată afectat, acesta nu mai poate face față unor infecții banale, care nu ar constitui o problemă pentru un organism sănătos. Virusul HIV devine SIDA atunci când sistemul imunitar este sever afectat. Cercetătorii medicali sunt de părere că virusul provine de la anumite specii de maimuțe, însă a suferit o mutație atunci când a fost transmis la om, undeva la jumătatea secolului XX. În timpul anilor 70, Africa se lupta cu sărăcia, războaiele și șomajul în zonele urbane. În acest context, prostituția și abuzul de droguri au favorizat răspândirea acestui virus periculos, până la cucerirea întregii planete.

În prezent, nu există un tratament împotriva bolii, însă există medicație capabilă să țină în frâu declanșarea bolii în cazul purtătorilor și medicamente pentru combaterea simptomelor alternative care se traduc prin infecții și boli.

În popor se spune că la începutul fiecărui secol apare câte un nou virus ucigaș

În decursul secolelor, numeroase alte epidemii, devenite apoi pandemii, au decimat populația Pământului. Când Napoleon a trimis o armată de 33.000 de soldați în America de Nord, 29.000 dintre aceștia au fost răpuși de febra galbenă.

Tifosul epidemic este una dintre cele mai devastatoare boli pe care omenirea a cunoscut-o vreodată. În timpul războiului de treizeci de ani din Europa (1618 - 1648), tifosul, ciuma și foamea au făcut împreună un număr aproximativ de 10 milioane de victime. În timpul primului război mondial, boala a cauzat milioane de decese în Rusia, Polonia și România.

Lepra (sau boala Hansen) este o boală infecțioasă gravă cunoscută din antichitate, provocată de *Mycobacterium leprae* sau *Mycobacterium lepromatosis*. Boala este cunoscută din vechime, fiind amintită deja în primele izvoare scrise din istorie. Cercetările mai recente au stabilit că locul de origine a bolii este Africa de est. De aici boala s-a extins în Europa și Asia ajungând și în India. Cruciadele sunt considerate ca unul din factorii importanți care au determinat răspândirea bolii în Evul Mediu, boala atinge un apogeu în secolul XIII și dispare, aproape integral, la sfârșitul secolului al XVI-lea.

Poliomielita a provocat epidemii pentru o perioadă foarte lungă de timp, paralizând și omorând sute de mii de copii. În 1952, în Statele Unite erau înregistrate 58.000 de cazuri de poliomielită. Dintre acestea, o treime s-au sfârșit prin instalarea paraliziei la copii, dintre care 3.000 au decedat. În unul din 200 de cazuri de poliomielită se instalează paralizia.

Observațiile populare nu au la bază cercetări științifice și date statistice exacte, dar privind în urmă, în jurul anului 1720 ciuma, în primele decenii ale anilor 1800 holera, începând din 1918 gripa spaniolă au făcut zeci de milioane de victime, iar acum, în 2020 Coronavirusul tinde să devină o pandemie de necontrolat.

“Nu putem trăi cu oamenii cunoscând gândurile lor ascunse.”

(Albert Camus)

FILA DE PSIHLOGIE

Gândirea nuanțată antrenează o minte echilibrată

Multe sfaturi dintr-o multitudine de surse din domeniul sănătății mintale se centrează înspre practicile de gestionare a gândurilor, sau a emoțiilor noastre, însă metodele prin care noi înțelegem a dezvolta astfel de abilități ne pot induce adesea în eroare. Expresii precum “controlarea gândurilor”, “golirea minții” vin mai degrabă din sfera spiritualității, a diverselor practici orientale, la care nouă, europenilor, ne vine greu să ne raportăm fără a fi inițiați în aceste culturi. Iar dacă o facem fără o inițiere autentică și prealabilă, putem chiar avea un sentiment al deziluziei.

Dacă încercăm să ne manipulăm gândurile, nu facem decât să ne păcălim și, întrucât mintea are o voință destul de puternică, luptăm cu o forță greu de învins. Încercarea de a pune toate experiențele noastre interioare în diverse căsuțe, adesea, nu funcționează sau nu durează foarte mult. Este adevărat că gândurile noastre nu sunt întotdeauna pozitive – nici nu ar trebui să fie. O varietate de gânduri, inclusiv cele negative, ne ajută să navigăm în lume și să luăm decizii importante. Mînții îi place însă să se necăjească, să critice, să se plîngă, să se îndoiască, să se descurce și să ne aducă înapoi pe pământ. Uneori, merge prea departe și ne menține afundați în mlaștini noroioase, inutile, iar în acele momente, am putea folosi un ascensor pozitiv.

În loc să ne întrebăm cum să eliminăm gândurile negative, ar fi mult mai util să formulăm o altă întrebare: Cum pot obține o mai bună conștientizare a trucerilor pe care le joacă gândurile mele și cum pot ieși din șiretlicurile minții total neproductive pentru o sănătate mentală mai bună și un trai mai reușit?

Gândirea în alb-negru este o gândire limitativă

Ca oameni, suntem pricepuți în abilitățile noastre de a compara și de a contrasta. De la o vârstă fragedă, am învățat despre conceptul de a fi înalt,

comparându-l cu cel de scund, iar conceptul de bătrân, comparându-l cu cel de tânăr. Nu este de mirare că deseori trasăm linii extremiste, de genul “totul sau cu nimic”, care ne plasează pe noi în situația „groaznică”, în timp ce alții par a fi în cutia „minunată”: “prieteniile mei au parteneri, doar eu sunt singur, asta mă face să fiu o persoană greu de iubit”; “colegii mei au susținere din partea părinților, doar pe mine nu m-au lăsat să-mi urmez visul” și exemplele pot continua.

Dar nu există, oare, un teren de mijloc, sau un loc pentru greșeli, între un discurs perfect și unul „eșuat” total? Linia dintre căsătorit și singur se suprapune oare perfect peste linia dintre iubit și respins? Există chiar o astfel de linie fermă? Și cum ne fac să ne simțim aceste linii?

Primul sfat pentru o gândire mai sănătoasă este de a permite nuanța naturală. Obiectivul nostru nu este să ne convingem că suntem bine cu o situație în care nu suntem. Mai degrabă, trebuie să recunoaștem că există zone cenușii și avertismente, că totul este contextual.

Cu siguranță este frustrant faptul că părinții tăi poate nu ți-au susținut

visul de a participa la școala de modă, spre exemplu. Dar s-ar putea să existe alte modalități prin care părinții tăi au fost un mare sprijin – poate ei te-au învățat mai multe despre gospodărirea casei, poate ți-au oferit căldură și confort, sau au plătit o parte din apartamentul tău. Cu siguranță nu au fost perfecți, dar există o distanță considerabilă între a fi părinți perfecți și a-ți ruina viața, nu-i așa? Ai prefera mai degrabă să trăiești în resentimente perpetue sau să-ți permiți o paletă mai largă de sentimente, între apreciere și dezamăgire?

Data viitoare când mintea ta îți va spune o poveste care pare să prezinte doar două puncte contrastante, încetește și întreabă-te dacă ai putea să adaugi unele opțiuni. Cu cât vei vedea mai multe, cu atât imaginea va fi mai clară.

Nu sări prea rapid la concluzii

Fie că e de bine sau rău, creierul nostru este mai rapid decât viteza sunetului, alergând mereu înainte pentru a vedea ce ar putea fi în față: “Nu mi-a răspuns la telefon, precis e supărată pe mine”; “Medicul se încrunță la ana-

lizele mele, cu siguranță e ceva grav.”

Această putere a creierului poate fi utilă uneori. Dacă am aștepta să delibărăm fiecare gând cu atenție și rațional, nu am fi suficient de rapizi pentru a prinde mingea în poartă, în cazul unui meci de fotbal, de exemplu. Dar, uneori, această dorință de a gândi pe repede înainte ne creează mari probleme. Uneori, chiar înainte ca o situație să se desfășoare pe deplin, ne-am convins deja că știm ce se va întâmpla. Nu numai că acest lucru poate provoca anxietate, dar uneori devine chiar o profecție care se autoîmplinește.

De exemplu, dacă m-am convins că nimeni la această petrecere nu îmi va plăcea, mă voi ascunde în colț și voi fi agitată, tristă sau chiar defensivă toată seara. Dacă noii oameni pe care îi întâlnesc sfârșesc prin a nu fi fani ai acestei versiuni morocănoase cu care mă prezint, pot fi ei blamați? Dar oare dacă aș fi intrat cu o minte deschisă și o atitudine mai relaxată?

Întrebarea care apare în mod spontan este, desigur, ce facem să deprindem o gândire mai obiectivă, mai coerentă.

Dacă te simți descurajat cu privire la o situație viitoare, întreabă-te dacă

mintea ta călătorește prin timp. Gândirea ta se bazează pe fapte care s-au întâmplat deja sau se bazează pe ceea ce te temi că s-ar putea întâmpla? Oricât de încrezător ești în predicția ta, frica ta încă nu s-a adevărat. Nu este nevoie să petreci mult timp concentrându-te pe acest gând în acest moment.

Orice idee își găsește rapid argumentele perfecte

Pe lângă faptul că mintea rulează gândurile cu o repeziciune greu de urmărit, creierul nostru este, de asemenea, în mod natural avocați ai apărării. Fără să ne dăm seama, deseori formulăm o revendicare și începem automat să căutăm dovezi care să o susțină. De cele mai multe ori, după o noapte de insomnie, avem tendința să spunem că starea noastră de spirit e legată de lipsa somnului din noaptea precedentă. Desigur, aseară ai dormit prost și azi ești mai indispus. Sâmbăta trecută, ai dormit prost și te-ai simțit îngrozitor duminică. Iar marțea trecută ai dormit prost și te-ai simțit îngrozitor miercuri. Cu siguranță pare să existe un pattern. Dar au fost oare zile în care te-ai simțit bine după o noapte de somn proastă? Sau vreo zi proastă chiar și după ce ai dormit bine?

Când dăm vina pe somn pentru starea noastră de spirit, ne vom aminti, desigur, de cazurile care justifică ideea noastră. Ne vine mai greu să observăm sau să ne amintim dovezi contrare. Uneori mergem și mai departe, nepermițându-ne deloc să găsim dovezi contrare.

Cheia pentru a nu ne limita la stereotipuri de gândire, nu o reprezintă schimbarea gândurilor de la negativ la pozitiv. Aceasta este o luptă perdantă, din capul locului. Așa că, la ce bun efortul? Mai degrabă, este vorba de a-ți încetini mintea, de a adăuga nuanțe și de a picta o imagine completă a scenariului. Reamintește-i creierului să fie corect și deschis și mai degrabă curios decât justițiar.

Sursa: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/the-savvy-psychologist/202003/dont-let-common-thinking-traps-get-you-stuck>

Care gesturi ne trădează micile neadevăruri?

Discursurile noastre sunt însoțite, mai mult sau mai puțin conștient, de limbajul corpului care ne trădează fie încrederea în propria persoană și în cele afirmate, fie exact opusul. Iată câteva situații când corpul ne arată că nu prea știe să mintă.

Cel care își enumeră condițiile pornind de la degetul mare stâng către arătător, mijlociu etc., cu ajutorul arătătorului drept, știe că argumentele lui sunt destul de slabe.

El va face pe revizionistul, dând dovadă de o rea-credință de care nu se va dezice în ciuda tuturor chinurilor.

Majoritatea politicienilor recurg la numărul pe degetele revizioniste.

Degetele de la mâna stângă scarpină pe furiș dosul palmei drepte, sau invers, în timp ce persoana respectivă toarnă baliverne.

Improvizează, fără să știe care sunt argumentele și unde ar vrea să ajungă discuția. Mâncărimile sunt mereu semnificative și apar, în general, în corelație cu reprezentarea lor simbolică pe plan mental. Dacă mă scarpin în ceafă, am o problemă cu încrederea în mine; dacă mă scarpin în palma stângă, instinctul meu este pe poziție; o senzație de mâncărime în palma dreaptă îmi va arăta că poate nu m-am

rătăcit, pentru că raționez, nu-mi închipui lucruri. Dacă mă scarpin în barbă, înseamnă că situația este o provocare căreia trebuie să-i fac față. Și așa mai departe.

Ea închide ochii într-un mod apăsător, ca să-și sublinieze afirmațiile. Este unul dintre numeroasele moduri de a face să treacă o știre falsă, dându-i gurii, dacă este cazul, o formă caracteristică, asemănătoare cu cea a târâței de găină.

Interlocutorul încuviințează din cap, ca și cum v-ar aproba afirmațiile. Cel care dă automat din cap nu ascultă niciodată ceea ce i se spune și va re-

curge la o minciună grosolană atunci când îi veți cere sprijinul. Nu v-a ascultat deloc, cum ar putea să adere la ceea ce credeți?

Subiectul schițează un cerc cu degetul mare și arătătorul de la mâna stângă, celelalte fiind răschirate ca niște pene de indian. Gestul înseamnă că vorbitorul “garantează că...”, adică toate promisiunile pe care nu și le va ține niciodată, deoarece promisiunile nu-i angajează decât pe cei care cred în ele, nu-i așa?

În același stil, cu degetele reunite ca un cioc de rață, el afirmă că deține soluția, dar i-ar fi foarte greu să explice în ce constă aceasta. În mod ciudat,

privirea i se stinge o clipă. Exact timpul necesar ca să plaseze o minciună cât casa.

Repetat după dorință, acest cod gestual trădează un individ care nu poate să profite de ocaziile care i se prezintă, dar care va pretinde întotdeauna contrariul.

Privirea îi este îndreptată în stânga jos. O orientare a privirii care îl trădează pe minciinosul profesionist, dublat, în orice situație, de un ipocrit.

Sursa: “Dicționar ilustrat al gesturilor” (2013)

Pagină realizată de Ioana Zaharia

Cine este Dana Budeanu, primul critic de modă din România

Cine este Dana Budeanu? Greu de crezut că, în România, mai există cineva care nu știe cine este Dana Budeanu pentru că, în ultimele luni, numele ei este pe buzele tuturor, de la celebrități de prim rang la „ametițe” și de la intelectuali la „mafioții” cu școala vieții.

Pe Dana Budeanu ori o iubești, ori o urăști! Nu există cale de mijloc, nu poți spune „imi place doar uneori” și nici măcar nu trebuie să fii de acord cu ea pentru că oricum îi vei da play fiecărui clip pe care îl urcă pe YouTube.

Dana Budeanu se află, parcă, de când lumea în showbiz, însă niciodată nu s-a bucurat de o atât de mare popularitate ca acum și, cine credea că va dispărea din spațiul public după încetarea colaborării cu Pro TV s-a înșelat amarnic. Dana a găsit cea mai bună cale de a păstra legătura cu cei care o îndrăgeau, printr-un canal de YouTube, și a triplat numărul fanilor după un singur episod al serialului ei online, Verdict Dana Budeanu.

Este alintată „designerul vedetelor” și dacă toată lumea o asociază, până acum câteva luni, cu rolul de critic vestimentar,

alias Bau-Bau al vedetelor prost îmbrăcate, acum s-a lămurit toată lumea că Dana Budeanu poate trăi lejer și din stand-up comedy.

Fiecare episod al serialului ei trece de jumătate de milion de vizualizări, s-au inventat bancuri și meme-uri cu replicile sale și așteaptă cu sufletul la gură urcarea unui nou episod pe canalul său de YouTube chiar și cei care nu ar recunoaște în ruptul capului că o urmăresc. Ba chiar o contestă vehement în spațiul public.

Este regina zahărului, însă, analizându-i silueta putem observa că echilibrul foarte bine balanța între prăjituri și „rodia de dimineață”.

Dana Budeanu a devenit un fenomen și ea este perfect conștientă de asta!

Nu-și măsoară cuvintele, nu o interesează temuta gură a lumii și este periculos și dureros de sinceră!

„Eu sunt un om foarte asumat, foarte relaxat. Nu am cunoscut niciodată până azi un om mai puternic decât mine”, spune Dana Budeanu despre ea.

„Am terminat Managementul și apoi Businessul European la London School of Economics și apoi mi-am dat doctoratul în Integrare Europeană la UCLȘ). Am ales ce a vrut tata... asta a fost”, mărturisește Dana Budeanu. A fost căsătorită cu Radu Budeanu, fondatorul CanCan și Ciao și împreună sunt părinții unor fetițe gemene în vârstă de 15 ani.

„Eu nu am fost niciodată soția patronului Ciao și Cancan. Eu m-am căsătorit la 22 de ani cu Radu Budeanu, băiatul de 21 de ani. Pe atunci nu exista nimic în afară de o fată de 22 de ani care la acea vreme studia la Londra și de un băiat de 21 de ani, care nu terminase încă facultatea, de asemenea. Brandul Dana Budeanu are legătură într-adevăr cu o rubrică de critică vestimentară apărută în revista Ciao, inițiată de către mine, pentru prima dată în presa din România. Revista Ciao și ziarul Cancan sunt cele mai puternice branduri de presă tabloidă, și poate nu numai din România, și s-au înființat începând cu anul 2004. La acea dată aveam deja 25 de ani, facultatea, masterul și doctoratul terminate la Londra și un business aflat la început și condus da, de soțul meu. Cam aceasta este istoria despre nevasta lu', în acest caz”, a scris Dana Budeanu pe blogul său.

Momente grele pentru Andreea Bălan

Sunt momente grele pentru Andreea Bălan. Mesajul transmis de vedetă este pur și simplu sfâșietor și se pare că suferă teribil din cauza scandalurilor recente. Artista a fost și acuzată de fani că dă cu piciorul căsniciei, care pare să scârțâie.

Andreea Bălan și soțul ei, George Burcea, trec prin clipe grele. După o scurtă poveste de iubire, cei doi par să nu se mai înțeleagă și se pare că vor divorța, în cele din urmă. Cu toate că vedeta nu a confirmat despărțirea de George, situația este din ce în ce mai evidentă.

Aflată în suferință, Andreea Bălan a postat un mesaj trist pe contul ei de Instagram. Concret, cântăreața a postat un clip video cu ea și micuța Clara, mezina familiei, iar pe fundal

se auzea melodia „Summertime Sadness”, a Lanei del Rey: „Sărută-mă tare, înainte să pleci / Tristețe de vară / Am vrut să știi / Că, iubitule/iubito, ești cel / cea mai bun / ă”.

De asemenea, la fotografiile pe care le postează în ultimul timp, Andreea Bălan alege numai descrieri triste. De aici, reiese și faptul că artista suferă din cauza problemelor pe care le are în căsnicie.

În plus, Andreea a răspuns și la comentariul unuia dintre fanii săi, în care era acuzată că dă cu piciorul căsniciei. Revoltată, Andreea Bălan a spus că se trag concluzii greșite.

„Oameni buni, trageți concluzii greșite și aveți păreri eronate. Nu știți nimic dar vă dați cu părerea. Eu nu dau cu piciorul la nimic”, a răspuns Andreea Bălan.

Taylor Swift, desemnată din nou artistul cu cele mai multe albume vândute pe plan mondial

Cântăreața americană Taylor Swift a fost numită pentru a doua oară Global Recording Artist of the Year (artistul anului în domeniul vânzării globale de discuri) de International Federation of the Phonographic Industry (IFPI), relatează luni Press Association.

Trofeul anual recompensează artistul cu cele mai multe albume vândute pe plan mondial, în format clasic și digital.

Artista americană, în vârstă de 30 de ani, a mai primit acest titlu în 2014 pentru succesul înregistrat cu albumul intitulat „1989”, care a câștigat premiul Grammy. Ea este artistul care a câștigat

de două ori acest trofeu după rapperul Drake, care a obținut acest titlu în 2016 și 2018.

Cel de-al șaptelea album de studio „Lover” al lui Taylor Swift, lansat în august 2019, a debutat pe primul loc în peste 10 țări și s-a vândut în trei milioane de unități la nivel mondial în prima săptămână de la lansare.

Ed Sheeran ocupă locul al doilea în acest clasament pentru succesul înregistrat cu No.6 Collaborations Project, în timp ce Post Malone se situează pe locul al treilea după lansarea albumului Hollywood's Bleeding.

În topul celor 10 artiști cu cele mai mari vânzări de albume în 2019 se mai numără Billie Eilish, Queen, Ariana Grande și BTS.

Warner Bros. ar putea salva serialul Lucifer de pe Netflix pentru încă un sezon

Netflix a anunțat că sezonul cinci din Lucifer va fi și ultimul pentru serial, însă lucrurile ar putea să stea altfel odată ce Warner Bros. ar intra în schemă.

Publicația TVLine spune că Netflix ar discuta cu Warner Bros. Television pentru a continua cu un sezon șase al serialului. Așadar, deși platforma anunțase că sezonul cinci va fi și cel final pentru acest serial, fanii acestuia ar putea avea o surpriză plăcută. Totuși, informația nu a fost confirmată de niciuna dintre părți, așa că nu avem certitudinea că vom putea urmări în continuare aventurile lui Lucifer Morningstar pe Netflix și după sezonul cinci.

Povestea serialului este una mai complicată. Finalul serialului a mai fost anunțat o dată, după sezonul trei. Pe atunci, Lucifer era deținut de Fox, care a ales să renunțe la producerea serialului. Netflix a văzut potențialul programului, dar și cantitatea uriașă de fani pe care o avea, așa că a ales să continue povestea pe platformă.

De fapt, Lucifer este un personaj DC Comics, iar aceasta aparține chiar Warner Bros. În esență, atunci când Fox s-

a hotărât că vrea să facă un serial TV cu acesta, Lucifer a fost „închiriat” de la Warner Bros. pentru sezoanele produse.

După anularea serialului de către Fox, Netflix a făcut o afacere nouă cu WB, pentru a face încă două sezoane. Acum, zvonurile arată că cele două companii ar încerca să prelungească această colaborare pentru cel puțin încă un sezon din Lucifer.

Rămâne de văzut dacă un nou sezon din Lucifer va ajunge sau nu pe Netflix.

Până atunci, fanii vor fi nevoiți să se mulțumească cu sezonul cinci, care va fi împărțit în două părți pe platformă. Nu există încă o dată oficială de lansare, însă, cel mai probabil, prima jumătate va fi disponibilă pe Netflix în vara lui 2020, iar cea de-a doua undeva la sfârșitul anului.